

Rigsdagstidende.

1851. Forhandlingerne paa Folkethinget. № 32.

Tredie Session.

12te Møde.

Mandagen den 27de October.

(Forts.)

Rosenvorn (fortsat): Hvad Sogne-commissionerne angaaer, da var Præsten tidligere Formand saavel i Fattig- som i Skolecommissionen. Dette er bleven forandret ved Landcommunalanordningen af 13de August 1841; ifølge denne Lovs § 2 bestaaer nu Sogneforstanderskabet af Sognepræsten, de største Lodsseiere og et vist Antal af fra 4 til 9 Mænd, efter Sognets Størrelse, men Sognepræsten er ikke længere Formand, undtagen, i Birkeligheden om ikke i Formen, i alle de Sager, som vedkomme Fattig- og Skolevæsenet. Efter § 12 af den nævnte Lov er den hele Besørgelse af disse Forretninger paalagt ham som Embedsplygt, og der finder kun den besynderlige Inconseqvent's Sted, at Activer, der vedkomme disse Institutioner, ikke maae beroe hos ham, men hos den egentlige Formand, medens han iøvrigt, som sagt, i alt Væsentligt er Formand for disse Anliggender. Man seer ogsaa af Skoleanordningen, at Regjeringen befandt sig i en vanskelig Stilling, idet den indordnede under eet almindeligt Administrationsystem den Udvikling af Skolevæsenet, som hidtil havde fundet Sted i Landet, og som meget væsentligt skyldtes Godseiernes private Bestræbelser. Det er ogsaa noksom bekjendt, at det voldte megen Misnøie mellem Godseierne dengang, at Sognepræsten blev Formand i Sognecommissionen, og man søgte derfor ved visse Palliativer at sikkre Godseierne, eller, som det kaldes, de større Lodsseiere en særegen Stilling til Skolevæsenet som Erstatning i saa Henseende. Deraf er fremgaaet Begrebet om Skolepatroner, saavel som ogsaa den Bestemmelse, at Lehnsbestidderne skulde have Sæde i Directionen for Skolevæ-

senet. Jeg har iøvrigt, hvad Skolevæsenet angaaer, troet, at det kunde være hensigtsmæssigt i Communalloven selv at optage enkelte Hovedbestemmelser om dette Anliggende i Forbindelse med de almindelige kommunale Anliggender, men i hvilket Omfang man vil gjøre det, det indrømmer jeg, er meget tvivlsomt. Jeg har troet i saa Henseende og navnlig paa det Standpunkt, hvor Lovudkastet nu staaer, og da det fremkommer som privat Arbejde, at maatte lade det slutte sig saa meget til det Bestaaende som muligt, og deraf kommer ogsaa, at det „foreløbige“ Udkast, der er vedføjet Loven som Bilag, medfølger mere som en Dplysning af, hvorledes jeg har tænkt mig de deri omhandlede Forhold ordnede, end som noget egentligt Forslag. Jeg nægter aldeles ikke, at efter Udkastets eget System vilde det passe meget bedre at have en Direction for Skolevæsenet i det hele Stiftsdistrict, og det forekommer mig ogsaa, at de Forhandlinger, som senest ere bragte til offentlig Kundskab om Skolevæsenets Reform, gaae i denne Retning. Saaledes som Sogneforstanderskaberne nu ere organiserede i Udkastet, er det og det Naturligste og det, hvortil der arbejdes hen, at den hele Bestyrelse af de Anliggender, som denne Autoritet har med at gjøre, skal ledes af Formanden, eller at Formanden ligesaa vel skal forestaae Fattig- og Skolevæsenet, som de øvrige kommunale Anliggender, og dermed staaer det i Forbindelse, som er udtalt i § 79, at Præsten i Reglen er Formand i Sognecommissionen; dog er dette, som det let vil falde i Minde, kun udtalt som det Almindelige. Udkastet er kun affattet saaledes, navnlig for at holde Afdelingen aaben til at paalægge Præsten dette i det Tilfælde, hvor man anseer det fornødent; thi hvad ikke vil undgaae Opmærksomheden, er, at der er aabnet Udgang for Præsten til at blive fri